

Lýkožrout smrkový (kůrovec) – *Ips typographus*

Lýkožrout smrkový - škůdce v podobě brouka, který přednostně napadá čerstvě odumřelé stromy nebo stromy silně oslabené. O něm a dalších škůdcích se rozepisujeme v našem článku.

Jak poznáme kůrovce od jiných brouků? Jaké jsou příčiny rychlejšího množení kůrovce? Proč si kůrovec vybírá oslabené smrky? Odpovědi se dočtete v článku.

Lýkožrout smrkový neboli kůrovec je nejvýznamnějším škůdcem, který napadá smrkové porosty u nás. Konkurovat mu může snad jen bekyně mniška.

Lýkožrout neboli kůrovec je černohnědý brouk velikosti 4–5,5 mm, jehož tělo je pokryto dlouhými žlutými chloupky. Samce a samice od sebe rozeznáte poměrně těžko, liší se ale jejich funkcí při obsazování nových porostů.

Kůrovec přednostně napadá čerstvě odumřelé stromy nebo stromy silně oslabené, přičemž není zcela jasné, jak k tomuto napadení dochází. První teorie předpokládá, že pionýrský brouk (samec) rozezná oslabené jedince, na ně nalétává a obsazuje je. Druhá teorie naopak předpokládá, že kůrovec nalétává na libovolné smrky, zdravé stromy se ale častěji ubrání a zalíjí samce pryskyřicí. Na oslabených stromech samci začnou dříve produkovat agregační feromony, které vyvolají hromadný nálet na napadený strom a stromy sousední. Agregační feromon také samci používají k nalákání samic do snubní komůrky, ze které po spáření samice vytvářejí matečnou chodbu, která slouží k naklazení bílých, téměř 1 mm velkých vajíček. Těch může být od jediné samice až 60 kusů. Po naklazení vajíček se po přibližně 7 dnech líhnou bílé larvy, které hlodají chodby a živí se lýkem (zralostní žír). Během svého vývoje prochází larva třemi instary, tedy se dvakrát svléká. Na konci larvální chodby se larva zakuklí a po 7 dnech se z kukly vylíhne brouk, který je zpočátku bílý, postupně zežloutne a následně dále tmavne až do konečného černo-hnědého zbarvení. Délka vývoje larvy může trvat od 1 týdne až po 8 týdnů v závislosti na teplotě. Po dokončení vývoje se brouk prokouše kůrou a vytvoří výletový otvor, nebo využije již existujícího výletového otvoru v kůře. Na stromech vzniká typický požarek.

Rychlost množení kůrovce je závislá na mnoha faktorech. Těmi jsou teplota, letové podmínky, expozice, nadmožská výška. Lýkožrout má zpravidla dvě generace do roka, může však v průběhu roku stihnout i tři. První rojení začíná obvykle ve druhé polovině dubna, druhé na přelomu června a července a třetí, pokud k němu dojde, začátkem září. Pokud není dokončeno v témže roce, larvy přezimují do jara a jarní rojení je o to masovější.

Lýkožroutovi u nás podléhají především stromy starší 60 let a stromy oslabené, v případě přemnožení, jakému jsme svědky nyní, ale napadá i mladší a zdravé jedince. Osidluje především spodní části kmenů se silnou kůrou a často si vybírá místa, na kterých se objevil již v předchozích letech. Oblíbil si slunné stěny stromů, nepohrdne ale ani zastíněnými stranami stromů uvnitř lesa.